

**Силабус
навчальної дисципліни**

«ІСТОРІЯ МЕДИЦИНИ ТА МЕДСЕСТРИНСТВА»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Група	I MC 21
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Соціально-гуманітарних дисциплін
Викладач курсу	Пукаляк Леся Тарасівна
Контактна інформація викладача	l.pukalyak@lma.edu.ua
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	Сторінка групи в MOODLE
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 Модулів –1 Рік підготовки –1-й Семестр –2-й Лекції – 16 год. Семінари – 28 год. Самостійна робота - 46 год.
Коротка анотація курсу	Історія медицини та медсестринства є інтегрованою вибірковою дисципліною, яка, відповідно до освітньо-професійної програми «Медсестринство», формує частину загальних компетенцій. Ґрунтується на вивченні загальної історії та тісно з нею пов'язана, вивчає розвиток медичних знань у людському суспільстві в цілому, дає можливість глибше ознайомитися з особливостями становлення медицини у світі та Україні. Вивчення дисципліни дає можливість простежити в історичній послідовності зміни в медичній сфері, допомагає правильно розуміти сучасний стан медицини, передбачити перспективи їх розвитку
Мета та цілі курсу	Основними завданнями вивчення дисципліни є: достовірне висвітлення історії медицини; вивчення історії світової вітчизняної медицини, її позитивних традицій; розвиток медичної науки впродовж усієї історії людства, а також перспективи розвитку сучасної медицини. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні

	<p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні етапи розвитку медицини у зв'язку з розвитком і зміною суспільно-економічних формацій, загальну періодизацію та хронологію розвитку медицини; – основні епохи, періоди в історії медицини; – фактори, що впливають на історію та розвиток медицини і досягнення медицини на різних етапах розвитку світової історії; – вклад видатних діячів світової та української медичної науки в національну і світову медицину; – проблеми розвитку охорони здоров'я та сестринської справи в Україні, світі; – визначення особливостей природничо-наукових і медичних знань, – характерні риси розвитку лікування в різні періоди історії; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильно інтерпретувати та аналізувати розвиток медицини в історичній ретроспективі; - трактувати основні історико-медичні події; - застосовувати знання при вирішенні професійних проблем; - сприяти духовному відродженню української медицини; - поглиблювати свої знання в медицині; - орієнтуватися в сучасних проблемах охорони здоров'я і сприяти їх вирішенню.
<p>Програмні результати навчання</p>	<ul style="list-style-type: none"> – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; – здатність спілкуватися українською мовою, як усно, так і письмово; – здатність вчитися, знаходити потрібні джерела інформації; – повага до різноманітності та мультикультурності; – застосування знань у практичних ситуаціях; – визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; – здатність діяти соціально відповідально та у відповідності до свідомо обраної патріотичної громадянської позиції; – навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; – навички міжособистісної взаємодії.
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час занять здобувачі вищої (фахової передвищої) освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідемічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p>Відвідування занять. Студенти повинні відвідувати усі лекції, <i>семіна-</i></p>

ри/практичні/лабораторні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

1. Вступ в історію медицини. Медицина первісного суспільства
2. Медицина стародавнього світу
3. Розвиток наукової медицини Візантії, Сходу, Тибету та середньовічної Європи
4. Медицина України часів Київської Русі
5. Медична наука в епоху Відродження (XIV-XVII ст.)
6. Розвиток медицини в XVII та XVIII ст.
7. Медицина та медсестринство XIX ст.
8. Медицина та медсестринство XX і на початку XXI ст.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1. Історія медицини первісного суспільства
2. Медицина стародавнього світу
3. Розвиток наукової медицини Візантії, Сходу, Тибету
4. Медицина у середньовічній Європі
5. Медицина України часів Київської Русі
6. Медицина в епоху Відродження
7. Медична наука в Європі
8. Медицина України в XIV – XVII ст.
9. Розвиток медицини в Україні в XVIII ст.
10. Медицина та медсестринство в XIX ст. у світі
11. Медицина та медсестринство в XIX ст. в Україні
12. Медицина та медсестринство в XX і на початку XXI ст.
13. Історія медицини регіону та навчального закладу
14. **Модульний контроль I.** Розвиток медицини від первісного суспільства до сьогодення.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Хвороби первісних людей (*підготувати мультимедійну презентацію*)
2. Медичні знання трипільців, скіфів, слов'янських племен (*скласти таблицю*)
3. Лікувальні ванни, відвари трав, які використовувала цариця Клеопатра (*навести приклади*)
4. Боротьба з епідеміями у середньовічній Європі (*визначити основні методи боротьби*)
5. Становлення ембріології і клінічної медицини (*скласти конспект*)
6. Діяльність Георгія (Юрія) Дрогобича (*скласти хронологічну таблицю діяльності*)
7. Історичні дані про Євпраксію Мстиславівну (*ознайомитись з науковим трактатом «Мазі»*)
8. Києво-Могилянська академія – центр формування медичної культури на українських землях (*назвати випускників – видатних медиків*)
9. Томас Сиденгам – основоположник клінічної медицини (*підготувати мультимедійну презентацію*)
10. Місія Товариства Червоного Хреста (*підібрати відеоматеріал*)
11. Флоренс Найтінгейл, Марія Терезія у становленні медичної освіти (*підготувати доповідь*)
12. Медична етика і деонтологія в сучасному світі. Біоетика (*підготувати мультимедійну презентацію*)

13. Нобелівські лауреати в галузі медицини початку ХІ ст. (скласти таблицю)

14. Роль Андрея Крупинського у розвитку західноукраїнської медицини (скласти хронологічну таблицю діяльності).

Література для вивчення дисципліни

Основна (базова):

1. Верхратський С. А. Історія медицини / С. А. Верхратський. – К.: Здоров'я, 2011. – 352 с.
2. Верхратський С.А., Заблудовський П.Ю. Історія медицини.- К.: Вища школа, 2001. - 431с.
3. Ганіткевич Я.В. Історія української медицини в датах та іменах. – Л.: Наукове товариство ім. Т.Г. Шевченка, 2004.
4. Голяченко О.М., Ганіткевич Я.В. Історія медицини. – Тернопіль: Лілея, 2004.
5. Шегедин М.Б., Мудрик Н.О. Історія медицини та медсестринства. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2003.

Допоміжна:

1. Ганіткевич Я. Український медичний календар на 2014 рік / Ярослав Ганіткевич. – Київ, 2013. – 84 с.
2. Голяченко О.М. Лікарі Вінничини. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2006.
3. Голяченко О.М. Лікарі Тернопільщини. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2006.
4. Грандо А.А., Грандо С.А. Лікарська етика. – К.: Тріумф, 1994.
5. Грицак Е.Н. Популярная история медицины / Е.Н. Грицак. – М.: Вече, 2010. – 464 с. 5.
6. Думка М.С. Про медицину скіфів. – К.: Вища шк. 1990.
7. Імена в медицині у відгомоні часу 2014 рік (перша частина). Календар знаменних та пам'ятних дат / укл.: С.М. Булах, Л.Є. Корнілова, М.С. Слободенюк. – Київ, 2013. – 115 с. 4.
8. Конопелько Г.Г., Голяченко А.О. Історія медицини та фармації України. –Тернопіль: Укрмедкнига, 2002.
9. Нобелівські лауреати з фізіології та медицини. Довідник. – Львів, 2000.
10. Павловский Л.И. Великие деятели мировой медицины : монография / Л.И. Павловский. – К. : ДИА, 2013. – 559 с. 3.
11. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я: Підручник / Підзаг. ред. Ю. В. Вороненка, В. Ф. Москаленка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000.
12. Ступак Ф.Я. Вступ до історії медицини. Медицина і первісне суспільство. – К.: НМУ, 2002.
13. Цимбалюк В. І. Історія української нейрохірургії в портретах / В.І. Цимбалюк. – Київ : Фенікс, 2014. – 232 с.

Поточний та підсумковий контроль

Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті з обов'язковим виставленням оцінки. Для перевірки професійної підготовки студентів використовуються: усне опитування, письмові завдання, тести, ситуаційні задачі.

Підсумковий контроль: залік в кінці семестру; письмова форма.

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу

Презентації, лекції, доповіді за темами семінарів, участь в обговоренні. У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Classroom. Лекції та семінарські заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних. Поточно комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp (за вибором академічної групи).

Необхідне обладнання

У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або Google Classroom.

У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

Критерії оцінювання

Схема нарахування та розподіл балів

Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою
Модуль 1									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре

T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1;
 САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100-бальну шкалу;
 МК - модульний контроль;
 МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК;
 СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО;
 ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною, національною шкалою та ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79	добре	C
60-69	задовільно	D
51-59	задовільно	E
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F

Питання до підсумкового контролю

1. Історія медицини як наука і предмет викладання.
2. Джерела та принципи вивчення історії людства і медицини.
3. Історія медицини загальна та спеціальна.
4. Хвороби первісних людей.
5. Розвиток медицини в період первісного ладу.
6. Медицина трипільців, скіфів, слов'янських племен.
7. Медицина стародавнього світу (Єгипту, Індії, Китаю, Греції, Риму).
8. Видатні лікарі-філософи: Гіппократ, Цельс, Гален.
9. Медицина середньовіччя (Візантії, Сходу, Тибету, середньовічної Європи).
10. Авіцена - глава лікарів, найвидатніший вчений середніх віків.
11. Схоластична медицина Західної Європи часів середньовіччя.
12. Медицина Західної Європи епохи Відродження.
13. Надання медичної допомоги під час хрестових походів.
14. Боротьба з епідеміями інфекційних захворювань у XII-XVI століттях.
15. Лікарі-новатори: Парацельс, Френсіс Бекон, Андреас Везалій, Вільям Гарвей, Амбруаз Паре.
16. Медицина України часів Київської Русі.
17. Становлення монастирської медицини. Відомі монахи-лічці. Зародження лікарської етики.
18. Євпраксія Мстиславівна та її трактат «Мазі».
19. Цехова медицина.
20. Медична допомога в козацькому війську. Організація шпиталів у Запорізькій Січі.

21. Періодизація й хронологія Нового часу.
22. Лейденська школа. Ятрохіміки.
23. Медицина на західноукраїнських землях. Перші дипломовані лікарі.
24. Роль Андрея Крупинського в розвитку медицини в Україні.
25. Києво-Могилянська академія.
26. Прикази громадського опікування. Повітові лікарі. Єлисаветградська медико-хірургічна школа.
27. Відкриття клітини. Целюлярна патологія. Експериментальні дослідження.
28. Флоренс Найтінгейл - засновниця наукової підготовки медичних сестер.
29. Створення Товариства Червоного Хреста, його значення у відкритті шкіл сестер милосердя.
30. Становлення й розвиток вищої медичної освіти.
31. Внесок українських лікарів у проведенні реформи вищої медичної освіти в Російській державі кінця XVIII століття. Медичні факультети університетів України.
32. Земська медицина.
33. Пироговські з'їзди.
34. Основні напрямки розвитку вітчизняної медичної науки в XX і на початку XXI століть.
35. Історія розвитку медицини регіону і навчального закладу.

Опитування

Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу